

BIJ HET LESMATERIAAL STILSTAAN BIJ DE WERKEN VAN FAÇADE 2017

Façade is een tentoonstelling van kunst in de stad Middelburg. Het zijn vooral beelden. Elk van de 17 kunstwerken is op zichzelf verrassend, vreemd, mooi, spannend of grappig. Elk werk nodigt je ook uit om verder te kijken. De kunstenaars stellen vragen over wie we als mensen zijn, wat we doen of laten. Wat we tonen en wat we verbergen. Daarom heet de tentoonstelling ook Façade. Zijn we wie we pretenderen te zijn? Of houden we de schijn op? Spelen we een rol? Zijn we zo vrij als we denken? En hoe gebruiken we onze vrijheid?

Eerst even wat over de naam 'Façade'. Façade heeft drie betekenissen. We noemen de voorgevel van een gebouw façade. Maar het woordenboek zegt ook 'vooraanzicht, meestal met de gedachte dat er iets anders achter verborgen is dan het uitwendige doet vermoeden'. En: 'bedrieglijk voorkomen, schijn'.

In 2012 was de eerste kunstmanifestatie Façade. Toen ging het vooral over de stad. Nu staan de mensen centraal en speelt het thema vrijheid in de werken direct of indirect een rol.

Tijdens de wandeling langs de kunstwerken ervaar je ook de stad zelf, met haar gebouwen, pleinen en grachten. In Middelburg staan 1100 monumenten: gebouwen van vroeger die men zo waardevol vindt zodat ze niet mogen worden afgebroken of zomaar verbouwd. Toch is niet alles wat je ziet, zo oud als je denkt. Of als het jaartal dat er op staat. Het Middelburgse Stadhuis en de Lange Jan bijvoorbeeld lagen voor de helft in puin nadat op 17 mei 1940 Duitse kanonnen Middelburg beschoten. Ze zijn daarna herbouwd. En de Sint Jorisdoelen op de Balans was met de grond gelijk gemaakt en in 1970 helemaal opnieuw gebouwd. Maar het ziet

eruit als een goed onderhouden pand uit 1582, het jaartal dat er in smeedijzeren cijfers op staat. Op veel huizen langs de Kaaien staat trouwens een jaartal uit de 18e eeuw. Maar ze zijn veel ouder. Het jaartal is erop geschilderd toen men er een nieuwe gevel voorzette. Een voor die tijd moderne, die paste bij de heersende smaak. Wat je ziet is dus vaak schijn en daar heeft de naam 'Façade' alles mee te maken.

Als je de stad wilt kennen, moet je door de façades heen kijken. Anders heb je alleen maar een oppervlakkige indruk. Maar dat geldt eigenlijk voor alles. De meeste kunst op Façade gaat daarover. Dat je de wereld pas kent en begrijpt als je verder kijkt en nadenkt. Dat de dingen vaak anders zijn dan je denkt of wilt.

Lesmateriaal

Het lesmateriaal bestaat uit:

- De powerpoint 'Introductie op de kunst van Façade'.
- Teksten bij de dia's van 'Introductie op de kunst van Façade'.
- 'Stilstaan bij de werken van Façade', informatie en vragen voor docenten.
- De powerpoint 'Kijken naar en denken over de kunst van Façade'.
- Doe- en verwerkingsopdrachten voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs, de onderbouw en de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.
- Als extra: een korte geschiedenis van Middelburg.

U kunt het lesmateriaal gebruiken om het bezoek aan de tentoonstelling voor te bereiden en te verwerken. Het materiaal bevat ook alles wat u nodig hebt om zelf rond te leiden. Maar als u wilt kunt u een rondleiding boeken.

De powerpoint 'Introductie op de kunst van Façade' en bijbehorende tekstjes

Ik heb ervoor gekozen de werken niet voor te bespreken. Dan gaat de verrassing eraf. Maar het is wel nodig de leerlingen voor te bereiden op hun bezoek, met name op de taal van de eigentijdse kunst. Net als veel volwassenen hebben leerlingen vaak een traditioneel idee over hoe kunst eruit ziet of moet zien. Met voorbeelden laat ik zien hoe de taal en de thematiek van de kunst zich heeft ontwikkeld. Zo kunnen leerlingen het werk van Façade beter plaatsen. Onder elke dia staat een korte notitie. Die notities staan ook in een apart tekstbestand.

Zelf heb ik bij het kijken naar kunst altijd de volgende vragen paraat:

- Wat zie je?
- Wat weet je?
- Wat denk je?
- Wat voel je?
- Wat vind je?
- Wat heb je ontdekt?
- Wat doe je ermee?

In deze mini-kijkwijzer komen alle invalshoeken die je kunt loslaten op een kunstwerk aan bod. Waarbij als het gaat om 'Wat zie je?' je onderscheid kunt maken tussen vorm, materiaal, werkwijze en eventueel voorstelling.

Bij 'Wat weet je?' speelt context een rol. Voor een deel putten leerlingen uit hun eigen kennis en ervaring. Maar voor een minstens zo groot deel heb je als leraar de taak hun wereld te vergroten. Dus informatie toe te voegen. Het lesmateriaal wil u daarbij helpen.

De andere vragen hebben tot doel leerlingen te activeren en het gesprek te stimuleren. Daarin komt dan de objectieve en de subjectieve betekenis aan de orde. Bij de objectieve betekenis gaat het om het afbakenen van het thema waar het werk over gaat. Bij de subjectieve betekenis verbindt je het thema met wat je zelf bezighoudt.

Stilstaan bij de werken van Façade', informatie en vragen voor docenten

In dit materiaal wordt elk werk toegelicht. De toelichting is een leidraad voor het samen kijken naar de kunstwerken. Als u zelf rondleidt bieden de teksten een lijn voor uw verhaal en de interactie met uw leerlingen.

Er zijn per werk steeds vragen opgenomen die je tijdens een rondleiding kunt stellen. Maar de vragen kunnen ook tijdens de nabespreking op school gebruikt worden. Ze sluiten aan op de powerpoint 'Kijken naar en denken over de kunst van Façade'.

De powerpoint 'Kijken naar en denken over de kunst van Façade'

In deze powerpoint is naast een foto van elk werk een kernvraag opgenomen. Aan de hand van enkele afbeeldingen per werk kunt u daar met de klas over doorpraten. Onder elke dia staat een korte omschrijving en als het nodig is een toelichting.

Als u elk werk op die manier bespreekt vraagt dat best wat tijd. Afhankelijk van de tijd die u beschikbaar heeft, kunt u besluiten om te kiezen voor enkele werken. Of u maakt met de klas een selectie (de top 5 of de top 10) en bespreekt die dan met elkaar.

U kunt ook de leerlingen de powerpoint geven en hen vragen in tweetallen of in een klein groepje een of meer werken te bespreken aan de hand van de in de powerpoint opgenomen kernvraag. Elk groepje kan dan kort zijn conclusies presenteren.

Doe- en verwerkingsopdrachten

Naast kijken, denken en praten kun je ook zelf iets gaan maken. Op die manier verdiep je je ervaring. Daarom reiken we voor groep 7 en 8 van het basisonderwijs en voor de onder- en de bovenbouw van het voortgezet onderwijs opdrachten aan. Die vragen vaak enkele lessen.

Een korte geschiedenis van Middelburg

Middelburg is 800 stad en het decor voor de kunst van Façade. Veel kunstenaars gaan expliciet in op de stad en zijn geschiedenis. En de wandeling langs de kunstwerken is ook een wandeling door de geschiedenis van de stad. Daarom is het handig daarvan iets te weten.

We zijn benieuwd naar uw ervaringen! En we zijn blij als u ons foto's mailt van de rondleiding of activiteiten op uw school via info@cbkzeeland.nl.

Nico Out

